

Franjo Smiljanić (1. siječnja 1951. – 28. srpnja 2012.)

GOVOR PROF. DR. SC. MITHADA KOZLIČIĆA, PROČELNIKA ODJELA ZA POVIJEST
IN MEMORIAM. FRANJO SMILJANIĆ (1951. – 2012.): ZNANSTVENIK I SVEUČILIŠNI PROFESOR

U subotu 28. srpnja 2012. zauvijek nas je napustio Franjo Smiljanić, izvanredni profesor Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru. Rodio se 1. siječnja 1951. u Delnicama, gdje je završio osnovno školovanje i gimnaziju (1969.). Na Filozofskom fakultetu u Zadru studirao je i diplomirao 1976. na grupi Arheologija – Povijest. U svibnju 1976. zaposlio se u zvanju asistenta na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zadru, danas Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru, gdje je bez prekida radio do smrti. Znanstveni stupanj magistra povijesnih znanosti postigao je 1984. uspješno obranivši magistarski rad "Kninska županija (kneštvo) u svijetlu izvorne građe od X. do kraja XV. stoljeća". Doktorsku disertaciju "Teritorijalno-administrativno uređenje Dalmatinske Hrvatske od X. do XV. stoljeća" uspješno je obranio na Filozofskom fakultetu u Zadru 1990. te time stekao znanstveni stupanj doktora povijesnih znanosti (magisterij i doktorat radio je pod mentorstvom prof. dr. sc. Stjepana Antoljaka).

Duga i teška bolest te bolničko liječenje (1995. – 2000. dijaliza; nakon transplantiranog bubrega 2003. – 2005. bio je bolnički liječen, u sklopu čega su se pojavile komplikacije potkoljениčnih dijelova obje noge koje su amputirane pa je postao 100-postotni invalid), bitno su utjecali na složenost njegova života, ali i mijene u znanstvenom radu. Tek se posljednjih nekoliko godina koliko-toliko oporavio te nastavio sustavnije istraživati i znanstveno stvarati, premda ni u najtežim trenutcima svoje zdravstvene kalvarije nije zanemarivao znanstveni rad. Ipak, ta duga bolest bitno je utjecala na njegovu znanstvenu produkciju, koja je vjerojatno tek možda trećina onoga što je mogao dati da je nije bilo.

Svoj znanstveni interes usmjerio je prema povijesnoj raščlambi teritorijalno-administrativnog uređenja srednjovjekovne hrvatske države od 10. do 15. stoljeća. U sklopu takvoga tematskog opredjeljenja istraživao je i toponimiju, osobito srednjovjekovnoga zadarskog posjeda i šire okolice. Posljednjih godina intenzivnije se bavio proučavanjem srednjovjekovnih hrvatskih institucija: župana, didića i staraca.¹ Sve

¹ Uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske vodio je 1991. – 1994. godine znanstveni projekt *Historijsko-topografski razvoj županija na teritoriju Sklavinije Hrvatske*. Osim toga bio je suradnik u svojstvu samostalnoga istraživača na znanstvenim projektima: *Zadarska regija od kasne antike do renesanse* (1996. – 2002.), voditelja projekta prof. dr. sc. Emila Hilje, te na dva projekta prof. dr. sc. Mladena Ančića *Posjed, plemstvo, gospodstvo* (2002. – 2005.) i *Temeljni parametri društvene konstrukcije hrvatske srednjovjekovne zbilje* (2007. – 2012.).

to tijekom vremena, u intermezzima između bolesti, operacija i rehabilitacija, rezultirat će objavom zamjetnoga broja iznimno kvalitetnih stručnih i znanstvenih radova, te referiranjima na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Uvidom u taj popis, koji se donosi na kraju ovoga teksta, može se zaključiti da je F. Smiljanić stasao u jednog od najuglednijih znanstvenika hrvatskoga srednjovjekovlja pa je njegova prerana smrt istinski teško nadoknadivi gubitak za hrvatsku povijesnu znanost i kulturu.

416

Prof. dr. sc. Franjo Smiljanić istaknuo se i nastavnim radom. Desetljećima je držao predavanja iz različitih obvezatnih predmeta na nekadašnjem Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zadru: *Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku, Hrvatska povijest od 15. do kraja 18. stoljeća*. Od 2005. na današnjem Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru držao je: *Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku do 12. stoljeća, Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku od 13. do 15. stoljeća, Povijest hrvatskog naroda od 15. do 17. stoljeća* i *Povijest hrvatskog naroda od 17. do 18. stoljeća*.² Držao je nastavu i na poslijediplomskim, odnosno doktorskim studijima, te bio mentor izradi desetaka diplomskih i nekoliko doktorskih radnji.

Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru smrću prof. dr. sc. Franje Smiljanića izgubio je jednoga od najuglednijih profesora, znanstvenika, a nadasve iznimno kreativna člana vlastitoga nastavnog zbora. Teško će biti nadoknaditi prazninu koju je ostavio iza sebe, osobito osobom njegova nesalomljiva duha. Mlađim kolegicama i kolegama njegov jedinstven život, smješten između silnih boli od kojih je patio i gotovo zaraznog smijeha, iznimne erudicije i nevjerojatne energije da ustraje na svojem znanstvenom putu, bit će, nedvojbeno, snažan putokaz kako živjeti i stvarati na našim sveučilištima.

² Od izbornih predmeta od 2005. na preddiplomskom i diplomskom studiju povijesti držao je: *Istočnojadranske Sklavinije, Migracije Hrvata tijekom 15. – 18. stoljeća* i *Otočki svijet jadranskih didića*.